

Čís. 4104.

Soukromožalobními delikty jsou jen ty, které trestní zákony za takové označují; nevyhrazuje-li zákon výslovným ustanovením trestný čin obžalobě soukromé, jest jej stíhati obžalobou veřejnou.

Přestupek podle § 113 patentního zákona jest deliktem veřejnožalobním.

Rozdíl §§ 97 a 113 patentního zákona.

Ustanovení § 470 odst. 3 tr. ř. platí jen, jsou-li v odvolacím spise uvedeny nové důkazy a tvrzeny nové okolnosti pro rozhodnutí věci důležité.

(Rozh. ze dne 13. března 1931, Zm I 982/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozhodnutím krajského soudu jako odvolacího soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. dubna 1930, jímž byl k odvolání soukromé obžalobkyně v sezení neveřejném zrušen rozsudek okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 6. března 1930, jímž byli obžalovaní podle § 259 čís. 1 tr. ř. zproštěni z obžaloby pro přestupek podle § 113 čís. 3 patentového zákona a věc vrácena soudu první stolice k novému projednání, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 471 odst. 1 a 470 odst. 3 tr. ř. a § 113 patentového zákona z 11. ledna 1897, čís. 30 zák. v doslovu zákona z 30. června 1922, čís. 252 Sb. z. a n.; rozhodnutí to se zrušuje a krajskému jako odvolacímu soudu se ukládá, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Firma D. a Z. podala u okresního soudu v Jindřichově Hradci trestní oznámení na Rudolfa K-a a soudruhy pro přestupek podle § 113 čís. 3 patentového zákona z 11. ledna 1897, čís. 30 ř. zák. v doslovu § 6 zákona z 30. června 1922, čís. 252 sb. z. a n. Oznámení to postoupil okresní soud (bez návrhu veřejného obžalobce) okresnímu soudu v Českých Budějovicích z důvodu příslušnosti podle § 485 tr. ř. Zmocněnec státního zastupitelství v Českých Budějovicích, jemuž byla věc dána k návrhu, vrátil trestní oznámení okresnímu soudu v Českých Budějovicích »jako trestní věc juris privati«, odepřev tak stíhání z moci úřední, načež tento okresní soud vrátil spisy okresnímu soudu v Jindřichově Hradci s tím, že příslušnost neuznává, ano nejde o přestupek podle § 23 zákona o tisku. Radní komora krajského soudu v Českých Budějovicích rozhodla usnesením ze dne 30. prosince 1929 v sezení neveřejném po vyslechnutí státního zastupitelství, že v této trestní věci jest příslušný podle § 51 tr. ř. okresní soud v Jindřichově Hradci. V odůvodnění tohoto usnesení se uvádí, že jde o soukromou obžalobu pro přestupek podle § 113 patentového zákona, nikoliv o přestupek podle § 23 zákona o tisku, jak i z prohlášení veřejného obžalobce (roz. zmocněnce státního zastu-

pitelství v Českých Budějovicích) vysvětluje, že názor okresního soudu v Jindřichově Hradci, že přestupek § 113 patentového zákona byl spáchán tiskem, t. j. obsahem tiskové reklamy a že se proto řídí příslušnost jen §§ 485 a 486 tr. ř., nelze přisvědčiti, an se zákaz § 23 tiskového zákona nevztahuje na vyhlášky ryze místního nebo živnostenského zájmu, tedy ani na reklamní obchodní letáky. Odůvodnění dodává: »Proto veřejný obžalobce nemohl navrhnouti použití zákona a jde o věc soukromé obžaloby.« Okresní soud v Jindřichově Hradci po provedení několika výslechů dožádaným soudem ustanovil dne 26. února 1930 hlavní přelíčení, k němuž obeslal obviněné a o němž vyrozuměl soukromou obžalobkyni, firmu D. & Z. a jejího právního zástupce, nikoli však veřejného obžalobce. Po provedení hlavního přelíčení (bez veřejného obžalobce), při němž zjištěno usnesení radní komory, »že veřejný obžalobce odmítl věc jako věc veřejnožalobní žalovati«, vynesl okresní soud rozsudek ze dne 6. března 1930, jímž obviněné zprostil z obžaloby podle § 259 čís. 1 tr. ř. s odůvodněním, že obžaloba podle § 113 patentového zákona jest obžalobou veřejnou (viz § 46 tr. ř. a § 97 pat. zák.), a že, poukazuje na usnesení radní komory, jest soud toho názoru (veřejný obžalobce nenavrhl použití zákona), že toto trestní řízení bylo zahájeno na návrh obžalobce zákonem neoprávněného. Proti rozsudku tomu provedla soukromá obžalobkyně (firma D. & Z.) včas odvolání, v němž zastává názor, že přestupek podle § 113 patentového zákona jest deliktem soukromožalobním. Krajský jako odvolací soud v Českých Budějovicích rozhodl v sezení neveřejném rozhodnutím ze dne 15. dubna 1930, že se odvolání vyhovuje, rozsudek soudu první stolice zrušuje a věc přikazuje soudu první stolice k novému projednání. Odůvodnění zní: »rozsudkem soudu první stolice byl porušen zákon v tom směru, že byl nesprávně pokládán souzený trestní případ, neoprávněné prý osobování si patentu ve smyslu § 113 zákona čís. 252/1922 za delikt officiosní, pro nějž schází obžaloba podle zákona potřebná, ač v pravdě jde tu o delikt soukromožalobní; bylo proto vyhověti odvolání soukromých obžalobců z důvodů zmatečnosti §§ 281 čís. 9 c) a 468 tr. ř., rozsudek soudu první stolice ve smyslu § 470 tr. ř. již v neveřejném sezení zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice ku projednání ve věci hlavní«.

Toto rozhodnutí krajského jako odvolacího soudu porušuje zákon. Po stránce formální příčí se rozhodnutí o odvolání v sezení neveřejném předpisu § 471 dst. 1 tr. ř., podle něhož, nejde-li o případy uvedené v §§ 469 a 470 odst. 3 tr. ř., jest naříditi k veřejnému jednání o odvolání rok, k němuž jest předvolati obžalovaného a obžalobce. Krajský jako odvolací soud odvolává se k odůvodnění vyřízení v sezení neveřejném na ustanovení § 470 odst. 3 tr. ř., avšak nesprávně, neboť odstavec 3. jest v úzké souvislosti s ustanoveními odstavce 1. a 2. téhož § a platí tedy jen, jsou-li v odvolacím spisu vedeny nové důkazy a tvrzeny nové okolnosti pro rozhodnutí věci důležité. Toho v souzeném případě není, ano jde jen o přezkoumání právního názoru napadeného rozsudku. Po stránce věcné spočívá rozhodnutí odvolacího soudu na nesprávném názoru, že přestupek podle § 113 patentového zákona jest

přestupkem soukromožalobním. Odvolací soud svůj názor vůbec neodůvodňuje, takže nelze seznati, z jakých úvah dospěl k tomuto názoru; patrně se přiklonil k odůvodnění odvolacího spisu soukromé obžalobyně, jemuž však nelze přisvědčiti z těchto úvah: Trestní řád jest ovládnán zásadou oficiálnosti, která vyjadřuje myšlenku, že trestní stíhání jest právem a povinností státu a že tudíž s trestním nárokem může nakládati jen stát, a to v mezích zákonem stanovených. Obecně platí zásada, že stát jest nejen oprávněn, nýbrž i povinen trestné činy stíhati; z tohoto pravidla platí výjimka, pokud jde o právo dané v určitých případech soukromníkům, by rozhodovali, zda k trestnímu řízení má či nemá dojít, a výjimka ta jest provedena v § 2 odst. 2 tr. ř. tím, že se tam ustanovuje, že pro činy, jež podle trestních zákonů mohou býti stíhány jen na žádost zúčastněné osoby, přísluší soukromá obžaloba těmto osobám. Podle § 2 odst. 3 tr. ř. jsou všechny ostatní trestné činy předmětem obžaloby veřejné. Jsou tedy soukromožalobními delikty jen ty, které trestní zákony za ně označují; nevyhrazuje-li zákon výslovným ustanovením trestný čin obžalobě soukromé, jest jej stíhati obžalobou veřejnou. Přestupek § 113 patentového zákona však podle zákona není vyhrazen obžalobě soukromé a jest jej proti stíhati obžalobou veřejnou. Odvolání soukromé obžalobkyně se snaží podstatu přestupku toho jako soukromožalobního vyvozovati z poukazu k § 97 patentového zákona, jenž přečin tam uvedený prikazuje stíhání obžalobou soukromou, majíc za to, že, když se přečin patentového zákona stíhá obžalobou soukromou, i přestupek (jako menší přestoupení zákona) může býti stíhán jen k žádosti poškozeného soukromou obžalobou, a, odvolávajíc se při tom na obdobu trestných činů proti bezpečnosti cti, u nichž jsou i přečiny i přestupky delikty soukromožalobními. Vývody ty jsou pochybené. Odvolání přehlíží rozdíl § 97 a § 113 patentového zákona co do právního statku, jehož ochraně slouží tyto §§. Kdežto § 97 patentového zákona brání zásahům do patentových práv osob třetích a chce tím chrániti soukromoprávní, zpravidla majetkové zájmy majitele patentu trestným činem postiženého, směřuje § 113 patentového zákona, bránící osobování si patentu, k ochraně nikoli jednotlivého majitele patentu, nýbrž k ochraně obecnosti, jež chce chrániti před tím, by nebylo uvedeno v omyl, pokládajíc mylně za patentem chráněný předmět, jenž ve skutečnosti ochrany patentového zákona nepožívá. Tato různost předmětu ochrany při tom a onom ustanovení vedla zákonodárce k rozdílné úpravě oprávnění k podání obžaloby, které při přestoupení § 97 vyhrazeno jednotlivci, jenž byl činem poškozen, při přestoupení § 113 pak, jenž chrání širší obecnost, tedy zájem veřejný, ponecháno obžalobci veřejnému, ano ostatně sotva lze vymeziti okruh osob, které by byly oprávněny k soukromé obžalobě. Jest proto lhostejno, zda v onom případě jde o přečin a v tomto jen o přestupek; nevhodné jest dovolávati se obdoby zákonných ustanovení o urážkách na cti, ano tu jde, i při přečinech i při přestupcích o týž právní statek, o ochranu cti soukromé osoby. Kdyby byla vůbec nějaká obdoba na místě, byl by spíše vhodný poukaz na zákon o ochraně práva původského ze dne 24. listopadu 1926,

čís. 218 Sb. z. a n., jenž se obírá látkou příbuznou zákonu o patentech, a jenž, veden jsa naznačeným tu úmyslem, vyhrazuje trestné činy uvedené v §§ 45 a 47 obžalobě soukromé, kdežto trestné činy podle § 46 stihá obžalobou veřejnou. Zbývá ještě podotknouti, že by bylo nesprávné usuzovati na přípustnost soukromé obžaloby v případech § 113 patentového zákona z toho, že podle původního doslovu tohoto § v zákoně ze dne 11. ledna 1897, čís. 30 ř. zák. spadaly přestupky ty do příslušnosti úřadů správních, a že teprve zákonem čís. 252/1922 byly podrobeny pravomoci soudů, a chtíti z této změny dovozovati, že zákonodárce tím projevil snahu ponechati možnost stihání těchto přestupků vůli poškozeného. Důvodová zpráva k osnově tohoto zákona (tisk. čís. 219 z roku 1920 poslanecké sněmovny), jakož i ústavněprávní výbory poslanecké sněmovny (tisk 3296 z roku 1921) a senátu (tisk 1344 z roku 1922) uvádějí jako účel této změny »pronikavější ochranu patentového řízení ve věcech přestupků«, což poukazuje na pravý opak a na mylnost onoho názoru.

Čís. 4105.

Železniční služba při specifické povaze nebezpečnosti tohoto provozu nečiní zodpovědným za bezpečnost dopravy osobu jedinou; rozkládajíc povinnost přesné dopravní služby a bezvadného dozoru na více jedinců, ukládá větší řadě zaměstnanců zachovávatí určité předpisy toho kterého způsobu služby, a činí je tak kolektivně zodpovědnými. Povaha služby však nepřipouští prosté spoléhání se, že jiný provede svůj úkol bezvadně.

Při subjektivní stránce zavinění ve smyslu §§ 335 a 337 tr. zák. je třeba zjistiti skutkově nejen, že pachatel znal a si uvědomil jednu část ohrožovacích skutečností z celého souhrnu děje, nýbrž, zda též znal a měl ve své představě v době trestného jednání a opomenutí obraz celé budoucí události, jež pak vedla k trestnému výsledku, zda měl před očima představu všech složek nastávající události v nutném nebo možném jejích vývoji (culpa vědomá); po případě zda aspoň — což k zavinění ve smyslu § 335 tr. zák. dostačuje — při obecné míře pozornosti a pečlivosti, jakou lze požadovati od člověka průměrného vzdělání a rozhledu a od něho jakožto povinného znáti předpisy určitého druhu služby jakož i znalého příběhů obvyklých při jeho povolání, mohla v něm taková představa vzniknouti (culpa nevědomá).

(Rozh. ze dne 13. března 1931, Zm I 2/31).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 13. září 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335 a 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v odsuzující části a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji ohledně stěžovatele znovu projednal a rozhodl.